

*Р. Я. МОЙСЕЄНКО, канд. екон. наук, доц.
(Інститут підприємництва та перспективних технологій, м. Львів)*

ІНВЕСТИЦІЇ В ІННОВАЦІЙНОМУ ПРОЦЕСІ ЛЬВІВЩИНИ

Наукові праці МАУП, 2002, вип. 3, с. 223–225

У розвинених країнах накопичено досвід позитивного впливу і стимулювання державою інвестиційних процесів у вигляді пільгового кредитування інвестицій і зменшення податків на прибуток, надання субсидій за рахунок бюджету, виділення фондів іноземного займу, зниження митних тарифів при ввезенні сировини і обладнання з-за кордону і вивезенні готової продукції тощо. Однак нинішні реалії зумовлені тим, що процеси, які характеризують стан інвестиційної сфери економіки України, визначають режими виробничих процесів.

До найважливіших напрямків розвитку адаптованої стратегії управління інвестиційним процесом в умовах здійснення економічних реформ належать такі:

- переорієнтація інвестиційної політики держави на наукомісткі галузі за одночасного створення сприятливого інноваційного клімату;
- акумуляція інноваційної діяльності на підприємствах, в асоціаціях, технопарках тощо;
- використання біржового механізму для прискорення розвитку інвестиційних процесів зі створенням інфраструктури, інституційно-правового та економічного середовища щодо самостійної інноваційної діяльності господарюючих суб'єктів.

Завдяки реалізації перелічених напрямків розвитку можна в перспективі задовільнити потреби ринку, створити механізм кредитування підприємств і ціноутворення на наукомістку продукцію пріоритетного напрямку.

Надра Львівщини багаті на кам'яне вугілля, сірку, торф, калійну і кухонну сіль, різні будівельні матеріали і кварцеві піски, гіпс, крейду, вапняки, пісковики і сланці, мергель, будівельні

й вогнетривкі глини тощо, що створює сприятливі можливості для розвитку різних галузей промисловості. Особливим багатством Львівської області є її колосальні запаси лікувальних мінеральних вод. Тут розташовано багато відомих курортів – Трускавець, Східниця, Моршин, Любінь Великий, Немирів, Шкло, Збруч тощо. Є природні умови для розвитку сільського господарства і виробництва продукції.

Значному розвитку економіки Львівської області має сприяти її географічне розміщення, яке дає можливість створювати спільні прикордонні об'єкти, здійснювати експортно-імпорتنі операції.

Зазначимо, що у 2000 р. лише до 10 % промислових підприємств Львівщини здійснювали інноваційні заходи. За цей час впроваджено у виробництво дві механізовані потокові лінії: ВАТ ЛВВТП “Прогрес”, ЗАТ “Світоч” (введено 38 нових технологічних процесів, з них 5 мало-відхідних і ресурсозберігаючих, безвідхідних). Підприємства легкої промисловості впровадили 11 нових технологічних процесів (30 % загальної кількості), паливної – 8 (21 %), деревообробної та целюлозно-паперової – 3 (8 %), машинобудування і металообробки – 16 процесів (42 %). До кола підприємств, які впроваджували нові технологічні процеси, увійшли: фабрика швейних спортивиробів “Динамо”, завод “Електропобутприлад”, газопромислове управління “Львівгазовидобування”, Дрогобицьке МП “Карпати”. ВАТ “Львівський автобусний завод” встановлено п'ять металорізальних верстатів з числовим програмним управлінням.

У 2000 р. підприємства області освоїли 880 найменувань нових видів продукції, з них 808 – товари народного споживання. Серед них 15 най-

менувань машин, устаткування, апаратів, приладів, 865 — матеріалів, виробів, продуктів. У легкій промисловості освоєно понад 500 найменувань продукції, у харчовій — 50, деревообробній і целюлозно-паперовій — 45, машинобудуванні й металообробці — 84. Серед основних підприємств зазначимо ВАТ “Маяк”, Львівський державний ювелірний завод, ВАТ “Юність”, ВАТ “Калина” [1].

З іноземними інвесторами, зокрема Польщі, вже є домовленість про виділення кредитним спілкам Львівщини кредитними касами Польщі 10 тис. дол. США на 3 роки для розробки спільних проєктів і збільшення обсягів кредитування в перспективі. Значною мірою це стосується розвитку Яворівського району Львівської області, який межує з Польщею і є вільною економічною зоною, а тому є більш привабливим. Зазначимо, що економічне становище цього району через руйнацію найбільшого видобувного підприємства “Сірка” потребує якнайскорішого економічного втручання, до того ж варто використати цю прикордонну зону зі сприятливими умовами для спільної діяльності.

Зараз на підприємстві “Сірка” виконуються роботи із затоплення кар’єру водою і створення штучного озера. На його базі пропонується побудувати санітарно-курортну зону з лікувальними, оздоровчими закладами, туристичними базами та базами відпочинку. Тут також пропонується створити заповідник, але постає питання про доцільність використання Яворівського військового полігону.

Крім цього, в Яворівському районі на кордоні Україна — Польща будується порт для здійснення експортно-імпортних операцій, платна автомагістраль Львів — Краковець, створюється низка спільних підприємств, в тому числі щодо доцільного використання прикордонної зони, комплексів з переробки сільгосппродукції тощо.

Зазначимо, що зараз на Львівщині створено більше 300 кредитних спільних підприємств, де працює понад 80 тис. людей.

Потребують термінової економічної кредитної допомоги і втручання для збереження навколишнього середовища такі місця Західного регіону, як Розділ, Стебник, Дрогобич, насамперед це стосується горнохімічних підприємств.

Добувна промисловість зараз перебуває у занепаді. Тому треба враховувати, що без розвитку промисловості, без впровадження нових технологій підняти економіку регіонів і України загалом неможливо. Поновлення зруйнованих підприємств, створення нових виробництв є

об’єктивною потребою розвитку економіки України і Західного регіону зокрема. Необхідно менше експортувати сировини, а більше — готової продукції.

Потрібно розвивати машинобудування, у тому числі для потреб сільського господарства і переробки сільськогосподарської продукції, галузі з виробництва електроенергії, будівництва тощо (зокрема, будівництва другої черги Добровірської ТЕЦ).

Інвестиції в основний капітал і будівництво у Львівській області в 2000 р. становили лише 399,9 млн грн, або 1,7 % загальної кількості по Україні. На будівельно-монтажні роботи спрямовано 195,3 млн грн (48,8 % загальної суми інвестицій), на придбання обладнання, машин, інвентарю — 184,7 млн грн (46,2 %). Порівняно з 1999 р. спостерігається зростання на 16,7 %. У приватному секторі фонди зросли на 8,3 %, колективному — на 58, у державному скоротилися на 8,1 %. На 36,5 % більше спрямовано капіталовкладень у виробничу сферу (286 млн грн). Проте скоротилися на 14 % зменшилися інвестиції на будівництво об’єктів невиробничого призначення. Основу інвестиційних ресурсів становлять власні кошти підприємств. У 2000 р. освоєно 312,1 млн грн, з них 71 % — на об’єктах виробничого призначення [1].

У 2000 р. інвестиції в малий бізнес склали 98413,8 тис. грн (25 % загального обсягу), у тому числі в промисловості — 31,8 %, в оборонній галузі — 31,7, у гуртовій та роздрібній торгівлі — 23,6, за операціями з нерухомістю, за здавання під найм та послуги юридичним особам — 12,8 % [4]. Що стосується розподілу обсягу валових інвестицій за районами, то найбільшу питому вагу з 20 районів має Яворівський — 25,4 %, м. Львів — 33,7, м. Трускавець — 5,2 %. Аналіз свідчить, що найбільше інвестицій вкладено у м. Львів і зовсім мало — у райони [4].

Іноземні інвестиції у Львівській області в 2000 р. склали 150 млн дол. проти 3865,52 млн дол. по Україні загалом. Зазначимо, що 33,9 % загальної суми інвестицій в Україну спрямовано у м. Київ, 9 — у Київську область, а Львівська область одержала лише 3,9 % [5]. Із загальної суми інвестицій у Львівщину 72 % одержав Львів, 9,41 — Яворівський район, 3,95 % — Пустомитівський район.

Великими інвесторами є Польща — 16,7%, Швейцарія — 16,5, США — 10,4, Великобританія — 7,6 % [2]. Привабливими для іноземних інвесторів є такі галузі, як харчова промисловість, торгівля, транспорт, електроенергетика.

Обсяг прямих іноземних інвестицій у підприємства та організації області за перше півріччя 2001 р. склав всього 151953,9 тис. дол., у тому числі з країн СНД — 3887,5 тис. дол.

Із загальної кількості іноземних інвестицій 71 % одержав Львів, 9,6 % — Яворівський район. В оборонну промисловість спрямовано 50,5 %, харчову та переробну — 29,1, транспорт — 11,4 % [3].

Таким чином, інновації та інвестиції спостерігаються переважно у Львові, значно менше — в районах, а в окремих районах (Буський, Перемишлянський, Золочівський, Самбірський, Турківський та ін.) — взагалі відсутні.

Виходячи з цього ми вважаємо, що з подальшим розвитком різних галузей промисловості необхідно змістити акцент в інноваційній та інвестиційній діяльності в райони, зокрема в сільську місцевість. Задля цього необхідно і доцільно використовувати територіальні і природні особливості регіону, а саме:

- збільшити інвестиції в розвиток сільського господарства (зокрема, для створення комплексів з переробки сільськогосподарської продукції, особливо у віддалених районах);
- розширювати інфраструктуру виробництва на експорт (зокрема, створювати об'єкти з переробки деревини, народних промислів і випуску готової продукції, із заготівлі дарів лісу, лікувальних трав, ягід тощо);
- збільшити обсяг інвестицій в такі важливі галузі, як нафтодобувна і нафтопереробна, газова, виробництво автобусів, автотранспорту

вачів, машин, устаткування та механізмів, залізничний транспорт, за рахунок яких значною мірою поповнюється бюджет області;

- необхідно терміново виділити державні кошти на розв'язання проблем щодо рятування нашкодилого середовища в Яворівському районі. На часткове проведення відповідних робіт тільки по кар'єру підприємства "Сірка" потрібно близько 30 млн грн. Значні кошти потрібні і для виконання відповідних робіт на Стебниківському калійному комбінаті, у вугільній промисловості та енергетиці;
- зробити привабливішим туризм, зокрема сільський, гірсько-лижний (Славськ, Козьове, Валовець, Бескиди тощо), побудувавши бази, спортивно-оздоровчі комплекси світового рівня.

Розв'язання цих проблем забезпечить поліпшення економічного та соціального становища Львівщини і України загалом.

Література

1. *Економіка* Львівщини у 2000 році. Аналіз і тенденції. — Л.: Львів. обласне упр. статистики, 2001.
2. *Зовнішньоекономічна діяльність підприємств та організацій*. — Л.: Львів. обласне упр. статистики, 2001.
3. *Зовнішньоекономічна діяльність підприємств і організацій Львівської області в I півріччі 2001 року*. — Л.: Львів. обласне упр. статистики, 2001.
4. *Малий бізнес Львівщини: Стат. зб.* — Л., 2001.
5. *Україна у цифрах*. — К.: Техніка, 2001.